

Nefndarsvið Alþingis
Kristjana Benediktsdóttir
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 29. nóvember
2011
EBG-SE/hó

Efni. Frumvarp til laga um náttúruvernd (akstur utan vega o.fl.), á 140. löggjafarþingi, þskj. 231 – 225. mál
Tilv. 2011110014

Frumvarpið barst Bændasamtökum Íslands til umsagnar með tölvubréfi frá nefndasviði Alþingis, dags. 17. nóvember 2011.

Rétt er að geta þess í upphafi að þegar lög nr. 44/1999 um náttúruvernd voru samin áttu Bændasamtök Íslands fulltrúa í nefnd sem hafði það verkefni með höndum enda voru til umfjöllunar fjölmörg atriði sem snertu bændur og landeigendur með margvíslegum hætti. Það er ljóst að í lögnum er kveðið á um fjölmörg atriði sem snerta hagsmuni bænda og landeigenda umtalsvert. Hvorki Bændasamtökum Íslands né Landssamtökum sauðfjárbænda var gefið færi á að eiga fulltrúa í þeirri nefnd sem var falið að endurskoða lögin.

Bændasamtök Íslands og Landssamtök sauðfjárbænda gera eftirtaldar athugasemdir við frumvarpið.

I. 2. mgr. 2. gr.

Í 2. mgr. 2. gr.n frumvarpsins er kveðið á um að umhverfísráðherra skuli, að fengnum tillögum Umhverfisstofnunar, kveða í reglugerð á um undanþágur frá banni við utanvegaakstri, sbr. 1. másl. 1. mgr. 2. gr. Meðal annars er lagt til að ráðherra verði heimilt að veita undanþágur vegna starfa manna við landbúnað. Bændasamtökin líta svo á og gera ráð fyrir að undir hugtakið landbúnaður falli hvers konar búfjárrækt, jarðrækt, skógrækt, garðrækt, ylækt og auk þess, ef fram fer á lögbýlum, eldi og veiðar vatnafiska, nýting hlunninda, framleiðsla og önnur þjónusta. Undirritaðir aðilar vilja samt sem áður leggja áherslu á að tryggt verði í lögum að bændum og landeigendum verði heimilt að nota vélknúin ökutæki vegna nýtingar jarða sinna, við smalamennsku, girðingarvinnu, nýtingu hlunninda og aðra starfsemi sem fylgir eðlilegri landnýtingu. Það er ekki ásættanlegt að ákvörðun um undanþágur af þessu tagi verði háð geðþótta ráðherra og Umhverfisstofnunar hverju sinni.

Það er algjört grundvallaratriði í búskap að bændur og landeigendur geti nýtt t.d. dráttarvélar, þ.m.t. fjórhjól og önnur vélknúin ökutæki við landbúnaðarstörf enda auðvelda þessi tæki störf bænda mikið og oft á tíðum getur notkun þeirra reynst óhjákvæmileg. Verði notkun þeirra bönnuð kann það í sumum tilfellum að verða til þess að nýting landsins verði miklum erfiðleikum bundin.

Því er lagt til að kveðið verði á um undanþáguheimild vegna starfa manna við landbúnað í lögum um náttúruvernd á sama hátt og aðrar þær undanþágur sem taldar eru upp ífrumvarpssins. Enn fremur er eðlilegt að auk þess verði kveðið á um undanþágu vegna landgræðslustarfa. Bændur vinna mikið starf við uppgræðslu á afréttum og í þjóðlendum, m.a. í samvinnu við Landgræðsluna. Því starfi fylgir óhjákvæmilega akstur utan vega sem undirritaðir aðilar telja eðlilegt að fái undanþágu. Eðlilegt er að kveða nánar á um skilyrði fyrir undanþágunum í reglugerð en það er ítrekað að undirritaðir aðilar leggja ríka áherslu á að þær verði tryggðar í lögnum sjálfum.

II. 4. mgr. 2. gr.

Í 4. mgr. 2. gr. kemur fram að umhverfisráðherra skuli kveða á um gerð kortagrunns í reglugerð. Þá er kveðið á um að gerð kortagrunnsins verði í höndum Landmælinga Íslands. Undirritaðir leggja á það áherslu að Landmælingum Íslands verði gert að hafa samráð við aðila sem hafa nú þegar undir höndum kortagrunna af þessu tagi. Þá er lykiláhersla lögð á að leitað verði samráðs við hagsmunaaðila, þ.m.t. við eigendur lands sem vegir liggja um, áður en ráðherra staðfestir kortagrunninn, sbr. 3. másl. 4. mgr. 2. gr. frumvarpsins. Ekki þarf að fjölyrða um að bændur og landeigendur hafa ríka hagsmuni af því hvar vegir eru merktir inn á kort af jörðum þeirra.

Einnig er bent á að verkefni það sem Landmælingum Íslands er lagt til að verði falið er mjög faglega flókið, vandasamt og afar kostnaðarsamt og hlýtur að þurfa að koma til verulega aukinna fjárveitinga stofnunarinnar.

Þá er einnig gerð athugasemd við að ráðherra sé falið það vald að ákveða með reglugerð hver lágmarksskilyrði eru fyrir því að skrá megi vegslóða í kortagrunn. Undirritaðir aðilar telja nauðsynlegt að kveða á um það í lögum hver lágmarksskilyrðin eru. Auk þessa telja undirritaðir aðilar óljóst að hve miklu leyti ofangreint getur átt við um jarðir í ábúð og notkun á t.d. slóðum á afréttum.

III. B-liður 1. mgr. 3. gr.

Með ofangreindum staflið er lagt til að viðmið vegna skyldu til þess að afla framkvæmdaleyfis vegna „röskunar“ á þessum náttúruvirkbærum verði lækkað úr 3 ha. í 1 ha. Undirritaðir aðilar leggja gegn þessari breytingartillögu. Þessi breyting hefði það í för með sér að nánast öll framræsla votlendis vegna ræktunar verður útilokuð vegna aukins kostnaðar. Þá er þetta til þess fallið að hefta og hindra eðlilega búskaparhætti, kemur í veg fyrir framþróun í landbúnaði og takmarkar enn frekar ráðstöfunar- og nýtingarrétt landeigenda yfir eignum sínum.

Benda má á að nýræktun lands er mjög lítil og á sér fyrst og fremst stað á landi sem þegar hefur verið afmarkað til ræktunar með framræslu af einhverri gerð. Þá hafa bændur verið hvattir til þess að draga úr beitarálagi á úthaga og afrétti, sem jafnframt leiðir til þess að afla þarf aukins fôðurs af ræktarlandi. Landbúnaður er mikilvæg atvinnugrein sem skapar fjölpætta atvinnu og tryggir fæðuöryggi þjóðarinnar. Frjósamasta og besta ræktarlandið er einmitt á vel framræstu mýrlendi. Bent er á að framræsla sem þessi getur í sumum tilvikum verið til þess fallin að tryggja velferð dýra sem ganga á landinu, þ.e. komið í veg fyrir hættur sem þeim eru búnar á ofangreindum svæðum.

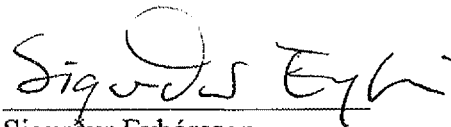
Virðingarfyllst,

F.h. Bændasamtaka Íslands,

Elías Blöndal Guðjónsson
lögfræðingur

F.h. Landssamtaka sauðfjárþænda,

Sigurður Eypórsson
framkvæmdastjóri